

EXPEDITIO

Centar za održivi prostorni razvoj
Rakite IV Lamela I, Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
t. 032 302 520; f. 032 302 521
office@expeditio.org | www.expeditio.org

reg. broj: P-58-19
16. 12. 2019.
mjesto: Kotor

Opština Kotor
Sekretarijat za kulturu, sport i društvene djelatnosti
Komisija za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama

Na osnovu Odluke o raspodjeli sredstava za projekte nevladinih organizacija za 2019. godinu broj 07-18729 od 09.12.2019. godine podnosimo

ŽALBU

POJAŠNJENJE ŽALBE

Nevaldina organizacija EXPEDITIO je aplicirala sa projektom "Nastavljamo stazama kroz Svjetsku baštinu – Pješačke i planinarske staze Područja Kotora: Dobrotske strane/Zalazi i Peraško zaleđe/Gornji Orahovac".

U odluci o raspodjeli sredstava za projekte nevladinih organizacija za 2019. godinu je navedeno da je **projekat nevladine organizacije Expeditio „Nastavljamo stazama kroz svjetsku baštinu“** (čiji pun naziv "Nastavljamo stazama kroz Svjetsku baštinu – Pješačke i planinarske staze Područja Kotora: Dobrotske strane/Zalazi i Peraško zaleđe/Gornji Orahovac" u Odluci nije u potpunosti naveden) **odbijen ili diskvalifikovan**.

Kao **osnov odbijana** projekta u Odluci je navedeno:

„Na osnovu člana 21 Odluke o visini, kriterijumimima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 039/17 od 11.09.2017, 036/19 od 30.08.2019. godine) nije predviđeno finansiranje aktivnosti NVO koje su u nadležnosti ili odgovornosti Vlade. Opština Kotor, naredne godine, planira usvajanje Odluke o lokalnim planinarskim stazama u skladu sa Zakonom o planinarskim stazama ("Službeni list Crne Gore - broj 51/08, 53/11") kojoj će se definisati uređenje planinarskih staza, održavanje planinarskih staza preko domaćina i drugo te sa Vašim projektom ulazite u domen i nadležnosti opštinskih sekretarijata i Opštine.“

Kao doprinos pojašnjenju prilažemo i Izvod iz projektnog predloga "Nastavljamo stazama kroz Svjetsku baštinu – Pješačke i planinarske staze Područja Kotora: Dobrotske strane/Zalazi i Peraško zaleđe/Gornji Orahovac"

Opšti cilj projekta je doprinos afirmaciji i valorizaciji kulturnog potencijala Kotora kroz unapređenje i promovisanje pješačkih i planinarskih staza kao značajnog segmenta kulturnog pejzaža Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora koje se nalazi na UNESCO-voj Listi Svjetske baštine.

Specifični ciljevi projekta su:

- Otkrivanje i afirmacija manje poznatih ali vrijednih segmenta kulturne baštine i kulturnog pejzaža Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, posebno segmenata vezanih uz pješačke i planinarske staze;
- Podizanje nivoa svijesti kod lokalnog stanovništva i turista o vrijednostima Prirodno i kulturno-istorijskog područja Kotora kao Svjetske baštine, kroz promovisanje pješačkih i planinarskih staza kao značajnog segmenta ukupnog kulturnog pejzaža

- Unapređenje korišćenja potencijala Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora kroz: poboljšanje stanja pješačkih i planinarskih staza i unapređenje turističke ponude.

Kroz aktivnosti projekta je planirano da se afirmišu i valorizuju prije svega **izuzetni potencijali Područja Kotora na UNESCO-voj listi Svjetske baštine**, a posebno segmenti koji do sada nisu dovoljno terirani -pješačke i planinarske staze Područja koje uz to što su veoma atraktivne posjeduju i značajne slojeve kulturne baštine i doprinose ukupnoj vrijednosti Područja. Takođe, kroz rasčišćavanje i remarkiranje dijela staza stvoriće se uslovi za sigurno i veće korišćenje i turističku valorizaciju pješačkih staza koje su značajan segment kulturne baštine i potencijal Područja.

Glavne aktivnosti projekta su:

- Aktivnost I - Desk research: Istraživanje i prikupljanje podataka o pješačkim i planinarskim stazama i kulturnoj baštini;
- Aktivnost II - Obilazak terena;
- Aktivnost III - Terenski rad: rasčišćavanje i markiranje dijela staza i remarkacija staza;
- Aktivnost IV - Izrada mapa: Izrada dvije detaljne informativne i promotivne mape;
- Aktivnost V - Promocija mapa i i organizovanje dvije promotivne ture.

Smatrajući da razlozi za Odbijanja našeg projektog prijednoga nije adekvatan dostavljamo i izvod iz Odluke o visini, kriterijumimima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 039/17 od 11.09.2017, 036/19 od 30.08.2019. godine)

U Odluci o visini, kriterijumimima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 039/17 od 11.09.2017, 036/19 od 30.08.2019. godine) u članu 21. je navedeno da:

Projekti koji neće biti podržani su:

- *aktivnosti koje su u nadležnosti ili odgovornosti Vlade kao što su **formalno obrazovanje, formalna zdravstvena zaštita i slično;***

Međutim, u istom članu je navedeno i da:

Sredstva namijenjena Budžetom Opštine raspodjeljuju se za podršku projektima nevladinih organizacija koji doprinose ostvarivanju utvrđenih ciljeva u strateškim dokumentima, programima i planovima Opštine a kojima se naročito:

- *doprinosi očuvanju životne sredine, zaštiti prirode i životinja, te postizanju ekoloških standarda;*
- *doprinosi očuvanju prostora i održivom razvoju;*
- ***doprinosi afirmaciji i valorizaciji kulturnog potencijala, tradicije i kulturne posebnosti opštine te čuvanju kulturne baštine;***
- *....*

Takođe u Zakonu o planinarskim stazama ("Službeni list Crne Gore - broj 51/08, 53/11"),

na koji se poziva Odluka koja je predmet ove žalbe, definisano je uređenje i održavanje planinskih staza, , kao i izrada informativnog materijala i to na slijedeći način.

Vežano za **uređenje planinskih staza** u članu 7. Zakona je definisano da: *Nacionalnu mrežu planinskih staza uređuje Planinarski savez Crne Gore, u skladu sa ovim zakonom;* a da: **Uređenje lokalne mreže planinskih staza je u nadležnosti organa lokalne uprave.**

Vežano za **održavanje planinskih staza** u članu 9. Zakona je definisano da: *Nacionalnu mrežu planinskih staza održava Planinarski savez Crne Gore, preko domaćina.*

dok je u članu 10. definisano da: *Lokalne mreže planinskih staza izvan teritorije nacionalnih parkova održavaju nadležni organi lokalne uprave preko izabranog domaćina.*

Međutim, u članu 17. Zakona koji se odnosi na **informativni materijal** nije definisano u čijoj nadležnosti je isključivo priprema i distribucija informativnog materijala.

Kao dodatni argument našoj žalbi prilažemo i izvod iz Menadžment plana Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotor, 2011

Menadžment plan Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotor usvojila je Vlada Crne Gore u decembru 2011. godine. Menadžment plan je strateški dokument čiji je cilj da osigura djelotvornu zaštitu i poboljša značaj područja Svjetske baštine.

U Menadžment planu je definisano 8 opštih **ciljeva** neophodnih da bi se dostugla vizija zaštićenog područja. U **akcionom planu** Menadžment plana je za svaki od ciljeva definisan set **aktivnosti/mjera** koje je potrebno sprovesti, i za svaku od tih mjera i **nosioci aktivnosti**. Među nosiocima aktivnosti uz institucije sa lokalnog i nacionalnog nivoa prepoznate su i **nevladine organizacije**.

Nevladine organizacije su prepoznate kao jedan od nosilaca aktivnosti u slijedećim ciljevima/aktivnostima:

Cilj 5 - Razvoj zaštićenog područja kroz korišćenje potencijala na principima održivog razvoja

- *Aktivnosti/Mjere: Unaprjeđivanje kulturnog turizma u zaštićenom području*
Nosioci aktivnosti: NTO, TO Kotor, Opština Kotor, NVO

*Cilj 7 - **Prezentacija i popularizacija područja i podizanje nivoa svijesti građana/nki o vrijednostima i značaju zaštićenog područja***

- *Aktivnosti/Mjere: Povećanje nivoa informisanosti i svijesti lokalnog stanovništva o obuhvatu, vrijednostima i značaju područja Svjetske baštine kroz kampanje kao i izradu i distribuciju promotivnog materijala o zaštićenom području*
Nosioci aktivnosti: UZKD, CZK, Opština Kotor, NVO
- *Aktivnosti/Mjere: Prezentacija i popularizacija zaštićenog područja kroz izradu i distribuciju promotivnog materijala (mape, lifleti, publikacije, web prezentacije)*
Nosioci aktivnosti: UZKD, CZK, Opština Kotor, NVO

Dodatni argument našim preloženim aktivnostima *navodimo i da je u Godišnjem izvještaju o sprovođenju Menadžment plana i stanju Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotor za 2017. godinu*, koji je donio Savjet za upravljanje Prirodnim i kulturno-istorijskim područjem Kotor je navedeno:

Nivo informisanosti kako lokalnog stanovništva tako i svih ostalih aktera o obuhvatu, vrijednostima i značaju područja Svjetske baštine nije na zadovoljavajućem nivou. Postoje samo sporadične ali ne i strateški planirane aktivnosti koje se sprovode s tim ciljem. Ne postoji informativni materijal dostupan građanima i turistima koji se odnosi na obuhvat i vrijednosti Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotor kao dijela Svjetske baštine. U veoma maloj mjeri se promovise vrijednost Područja Kotor kao cjeline, tj. njegova Izuzetna univerzalna vrijednost, fokus je više na pojedinačnim gradovima, naseljima ili kulturnim dobrima.

ZAKLJUČAK

Imajući u vidu sve gore navedeno želimo još jednom da istaknemo:

- da je **cilj projekta** "Nastavljamo stazama kroz Svjetsku baštinu – Pješačke i planinarske staze Područja Kotora: Dobrotske strane/Zalazi i Peraško zaleđe/Gornji Orahovac" prije svega **doprinos afirmaciji i valorizaciji kulturnog potencijala Kotora**, kroz unapređenje i promovisanje pješačkih i planinarskih **staza kao značajnog segmenta kulturnog pejzaža Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora** koje se nalazi na UNESCO-voj Listi Svjetske baštine;
- da su glavne **aktivnosti projekta** vezane za **istraživanje, izradu promotivnih mapa, njihovu promociju i organizovanje promotivnih tura** i da samo **jedna od pet aktivnosti se odnosi na rasčišćavanje i markiranje dijela staza i remarkacija staza**;
- da u Zakonu o planinarskim stazama **nije definisano u čijoj nadležnosti je priprema informativnog materijala koji predstavlja najveći dio aktivnosti našeg projekta samim tim se ne može tvrditi da je u nadležnosti Vlade**;
- da je u Menadžment planu Prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora prepoznato da su **nevladine organizacije jedan od nosilaca aktivnosti u okviru Prezentacije i popularizacije područja i podizanja nivoa svijesti građana/nki o vrijednostima i značaju zaštićenog područja**

smatramo da konstatacija navedena u Odluci da našim projektom „ulazimo u domen i nadležnosti opštinskih sekretarijata i Opštine“ nije zasnovana na činjenicama.

Posebno ističemo da je naš projekat jedan od **2 najbolje ocjenjena projekata** (84,5 poena od mogućih 100) na ovom raspisu, i da ne ispunjava ni jedan od eliminacionih kriterijuma navedenih u članu 27. Odluke o visini, kriterijumimima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", broj 039/17 od 11.09.2017, 036/19 od 30.08.2019. godine).

Aktivnosti opštinskih službi i nevladinog sektora bi trebalo da su komplementarne a ne da se smatraju konkurentnim jer to nikada ne mogu biti, i moraju biti zasnovane na potrebama da se sprovede aktivnosti koje nisu urađene i potrebne su gradu i lokalnoj zajednici.

Ključan dio projekta odnosi se na aktivnosti koje su vezane za prezentaciju i popularizaciju Područja Kotora koje se nalazi na UNESCO-voj Listi svjetske baštine, koja nije na zadovoljavajućem nivou, i sigurni smo da Komisija nikako nije smatrala da je ova aktivnosti isključivo u nadležnosti Vlade Crne Gore, odnosno da nikako ne možemo biti odbijeni zbog eventualnih budućih namjera Opštine koje opet, čak i da se ostvare, nikako ne vidimo kao razlog da se Opština ne nadoveže na već učinjeno i nastavi da radi na bezbroj drugih potrebnih srodnih aktivnosti.

Posebno je opasna činjenica da ovakvi paušalno iznijeti razlozi mogu otvoriti mnoge zloupotrebe i u svim budućim ocjenjivanjima projekata, gdje bi se, neujednačenim kriterijumima, čak i mnogi sada odobreni projekti takođe mogli smatrati neadekvatnim po istom kriterijumu, što bi na kraju krajeva obesmisllilo čitav proces ocjenjivanja i evaluacije.

Vjerujemo da je ocjena izneta u navedenoj Odluci pogrešna i nadamo se da će je Komisija nakon čitanja svih navedenih argumenata ispraviti.

Za EXPEDITIO

Aleksandra Kapetanović
Izvršna direktorka

Biljana Gligorić
Programska direktorka

Tatjana Rajić
Programska direktorka